

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Pravica do dela.

Kakor naraščajo vode, kadar začne kopneti sneg, tako narašča v današnjem svetu brezposelnost, čim bolj velika kriza razdira dosedanj gospodarski ustroj. Četudi tu pa tam pri sezonskih delavcih nastopi začasno izboljšanje položaja, vendar povprečno število brezposelnih vedno raste. Zato je brezposelnost širokih delavskih množic postala državno-politični problem velike važnosti. V dobi kapitalističnega procvita in konjunktura so vlemesta in industrijska središča požirala tisoče delavskih moči ter jih vabila z dežele k sebi; sedaj pa, ko ves dosedanj razvoj zastaja, ko moderni stroji najnovejšega izuma nadomestujejo človeško delo, se pred temi delavci zopet zapirajo vrata tovarn. Nekaj časa še pomaga brezposelna podpora; ko pa premine določeni čas in je konec javne pomoči, pa grozi lakota in beda.

Na deželi se vplivi tega razvoja ne občutijo tako hudo. V kmetski vasi je še za vsakega, kdor je dobre volje, toliko dela, da mu ni treba trpeti najhujše stiske. Toda drugače je v večjih mestih in industrijskih krajih. Kdor je brez dela, kdor nima podpore, temu preostane le še en izhod, da se poda na cesto in si s prosjačenjem poišče vsakdanji kruh. Toda to je le zasilna rešitev, ki tudi ni za vsakogar. Posebno oni, ki imajo družine, svojcev ne morejo prepustiti nemili usodi. Dosedaj so še občine pomagale v najhujši revščini, toda tudi občine ne morejo iti preko gotove meje, ako nočejo uničiti svoje lastno občinsko gospodarstvo.

Naraščajoča beda pa žene ljudi v obup, dolgotrajno brezdelje brez izgledov na boljše čase jim lomi duševne sile. Kdor si ne ve več nobene pomoči, kdor mora z vezanimi rokami gledati, kako mu propada družina, postaja vedno bolj dovzeten za lepe obljube političnih pustolovcev, pa dasi bi bile še tako neverjetne. Kakor utopljenec se bo oprijemal vsake bilke. V sled tega spremlja gospodarsko krizo politični radikalizem, bodisi v tej ali v oni obliki. Delavec, ki po svojih dosedanjih izkušnjah vidi pred sabo le brezupni nič, bo takoj s celim srcem sledil govorniku, ki mu pripoveduje, da mora priti neki temeljiti preobrat, ki bo prinesel zopet zlato dobo, kjer bo dosti dela, dosti denarja in dosti kruha za vse. Tako postaja brezposelno vprašanje obenem vprašanje obstoja socialnega reda.

Vzporedno z brezposelnostjo pa narašča državnikom še druga velika skrb, to je skrb za mladino, ki dorašča. Danes je položaj takšen, da si oni, ki je dosedaj imel še gotovo zaslužek, tega komaj ohrani, četudi zmanjšane in okrnjenega. Kdor pa hoče začeti na novo, kdor prvič vstopi v svet z namenom, da si pribori sam svoj kruh, tega izgledi so nadvse žalostni. V nobenem poklicu danes ni lahko najti zaslužka, vse je prenapolnjeno. Leto za letom zapušča množica učencev in učenk vsakovrstne višje in nižje šole, ne da bi po dokončani šoli vedeli, kam naj se sedaj obrnejo s svojim znanjem. V obrtništvu se vsako leto izuče tisoči pomočnikov; vajenci končajo svoja učna leta in so že v tem trenutku brez dela. Ves ta mladi svet se ne sme ugonobiti v pohajkovanju, treba mu je preskrbeti možnost udejstvovanja. Ako človeška družba rastoči množici brezposelne mladine ne bo vedela rešitve, ako si je ne bo znala včleniti, potem grozi nevarnost, da bo nekoč ta mladina šla svoja pota in strla vse, kar bi se ji zoperstavilo.

V dvojni smeri se išče odpomoči. Treba je vsem, ki imajo sedaj neprostovoljen počitek nuditi možnost dela in treba je obenem človeka za oni čas, ko ni zaposlen v svojem poklicu od-

vzeti ulici in kvarnemu pohajkovanju, da ne bo otopel kakor kaznenec v svoji celici, ampak da bo imel svoje lastno gospodarstvo v malem, ki ga bo veselilo ter navajalo k zdravemu mišljenju.

Pri nas se brezposelnemu v gotovih slučajih sicer nudi za določeno dobo gmotna podpora, toda nič se še ni storilo, da bi se te ljudi tudi pritegnilo k delu, ki bi bilo če že ne ravno potrebno, pa vsaj obče koristno. Bolgari so kot prvi po svetovni vojni šli to pot. Vpeljali so kot nekak nadomestek za vojaško službo splošno obveznost državljanov, da morajo nekaj mesecev služiti in delati brezplačno v občo korist. Kdor noče služiti, se sicer lahko odkupi, in ta denar se zopet porabi za stroške, ki so zvezani s splošno delovno službo.

Tudi pri nas mnogim zagovarjajo uvedbo sličnega zakona, ki bi državljanom nalagal dolžnost, da služijo gotov rok pri javnih delih. Zmernejši pa zahtevajo, da bi se vlada vsaj pooblastila, da pritegne brezposelne, ki dobivajo podporo, k produktivnemu delu.

Mnogo se tudi govori o uvedbi malih naselbin ob robu mest in industrijskih krajev, kjer naj bi se naseljevali delavci tako, da bi dobila vsaka družina primeren kos zemlje, katero bi nje člani obdelovali v prostem času. Na ta način naj bi se delavske množice privezale tesneje na zemljo in obvarovale različnih škodljivih vplivov, ki jih prinaša s seboj brezdomstvo.

Toda do uresničenja teh misli je še daleč. Dozdaj je vlada izdelala le načrt zakona, ki pooblašča državo, dežele, občine in druga podjetja javnega značaja, da porabijo one brezposelne, ki se prostovoljno javijo, za izpeljavo javnih del, kakor na primer pri izpeljavi cest, pri izsuševanju močvirij itd. Takšna podjetja bi prevzela vso preskrbo zaposlenih in zato dobivala njih podporo, v kolikor ta še teče. Brezposelni pa bi bili na ta način vendar boljše preskrbljeni in imeli bi tudi primerno možnost, da se rešijo brezdelja in pohajkovanja. Vendar pa je dvomljivo, ali se bo tudi ta zakon izvedel, zakaj socialdemokratije in delavske organizacije, ki so v njih rokah, so vladnemu predlogu že napovedala boj, češ, da bi ta ureditev brezposelnega vprašanja neugodno vplivala na plače onih delavcev, ki so še redno zaposleni. Delavske organizacije so izrekle bojazen, da bi potem vsa privilegirana podjetja odslovila dosedanje delavce in nastavila brezposelne, ki bi jim delali za mnogo manjše plače.

Zakon o kmetijski zbornici.

Kmetijska zbornica stoji na mestu dež. kulturnega sveta. V njeno področje spadajo: kmetijstvo, gozdarstvo, lov, ribarstvo, vrtnarstvo in čebelarstvo. V zastopstvo in pospeševanje teh panog se voli posebno zastopstvo, ki se deli na zastopstvo v kmetijski zbornici, okrajnih in krajevnih (občinskih) odborov. Kmetijska zbornica šteje 24 članov in 3 zastopnike združnih zvez. S tem dobi tudi „Zveza koroških zadrug“ svojega zastopnika v zbornici. Število članov okrajnih zastopstev ali odborov obstoji iz 5 do 12 članov, natančno število določi za okraj posebej deželna vlada. Krajevni (občinski) odbori obstojajo iz 6 članov.

Vsi zastopniki se volijo v tajni volitvi. Vsak, kdor ima volilno pravico, jo mora izvrševati, torej doma ostati ne bo smel nihče, kar je prav. Za pečjo godrnjati bi vsak mogel, naj vsak z listkom v roki pokaže, komu zaupa zastopstvo svojih koristi! **Volilno pravico** ima vsak, ki ima vsaj 2 ha (4 joha) polja, travnikov in vrtov ali 20 ha poljubne kulture (gozda itd.),

ali ki uživa koristi (n. pr. nadarbine) od toliko zemlje (to je: od 2 ha polja, travnikov in vrtov ali 20 ha poljubne kulture), če kmetijstvo vodi na svoj račun. Isto velja za najemnike, potem imajo volilno pravico vsi, ki imajo manj kot 2 ha polja, travnikov in vrtov, če od tega več kot na polovico živijo; voliti smejo nadalje vsi oskrbniki velikih posestev in strokovni učitelji na kmetijskih šolah in uradniki kmetijstva. **Voljen biti sme vsak, ki ima volilno pravico in je izpolnil 29. leto.** Tekoče delo zbornice vodi zbornični urad pod vodstvom zborničnega predsedstva. **Volilna doba traja pet let.** Okrajni odbori se volijo za vsak sodnijski okraj. Dva ali več okrajev se lahko združi v en okrajni odbor. Občinski odbori se volijo za vsako občino; dve ali več občin se lahko združi na predlog okrajnih odborov v en krajevni odbor.

Dotlej da se ustanovi posebno zastopstvo poslov, se dodeli kmetijski zbornici posebni socialni odsek poslov, ki obstoji iz 2 kmetskih in 4 poselskih zastopnikov. Te imenuje zaenkrat deželna vlada iz vrst poslov. Stroške kmetijske zbornice so dvojni: za pospeševanje kmetijstva in za kmetijsko zastopstvo. Prve stroške nosi kakor dosedaj dežela; stroške za zastopstvo pa nosi prva 3 leta dežela, potem pa kmetje sami in sicer tako, da se mora zemljiški davek toliko znižati, kolikor stane zastopstvo, tako da za kmete ne nastane novo breme.

Naše posojilo. Po dogovoru, sklenjenem v Lozani, bo naše zunanje posojilo izplačano v začetku septembra, ker se podpis pogodb za posojilo v udeleženi državah ne more prej izvesti. Da se naši državi pomaga do tega časa, je bilo v Lozani sklenjeno s pristankom mednarodnih krogov, da se podaljšajo kratkoročni krediti Angleške banke in Banke za mednarodna plačila, ki potečejo 15. julija. S tem je odstranjena ena največjih težkoč, ki bi mogla zadeti Avstrijo. Merodajni krogi izjavljajo, da se je z zagotovilom posojila položaj v državi v toliko razjasnil, da ni treba več računati s proglasitvijo transfernega moratorija. Posojilo ne bo investicijsko in zato ne bo služilo za kritje proračunskega primanjkljaja ali pa za javna dela. Gre izključno za devizni kredit, da se podpre valuta in prepreči moratorij. Od vsote 300 milijonov S bodo porabili 190 milijonov za preosnovo obeh kratkoročnih kreditov v dolgoročne. To pomeni že zato veliko olajšavo, ker se morata oba kredita obnavljati vsake tri mesece, dočim bosta v bodoče za daljšo dobo neodpovedljiva. Od ostanka 110 milijonov šilingov bo porabljenih 50 do 60 milijonov za plačilo v prihodnjih mesecih zapadlih obresti in obrokov inozemskih dolgov. Ostalih 50 do 60 milijonov bo država izročila Narodni banki za povečanje kritja. S tem prenosom se bo povečalo kritje na 23 do 24 odstotkov, torej do zakonite najnižje mere, s čimer bo odpravljen obtok bankovcev, ki je sedaj obdavčen. Dovolitev posojila 300 milijonov S je sedaj odvisna samo še od odobritve francoskega parlamenta, ki mora dovoliti jamstvo francoske države za francoski del posojila. — Nekateri listi trdijo, da Avstrija posojila skoro nič ne dobi. To ne odgovarja resnici. V tujem denarju ga sicer ne bo dobila veliko, a s posojilom se odplačajo obroki in obresti dolgov, za katere bi si morala država preskrbeti denar kje drugje ali pa napovedati odložitev plačil, kar pa bi dolgove ne zmanjšalo in jih tudi ne izbrisalo.

Avstrija. Romunska in italijanska vlada sta se pritožili pri naši vladi radi napada na inozemske diplomate v Lainzu. To pride ravno prav. Sedaj bo vlada prisiljena, da razmišlja o

...jše, da bi se pohodi oboroženih nezakonitih organizacij zopet prenovali. Proti temu je seveda minister Jakončič. — Preteklo nedeljo so zborovali narodni socialisti v Borovljah. Nešteto žandarmerije in policije je bilo tam. In ta je preprečila, da ni prišlo do spopada s Schutzbundom, ki je došel v Borovlje že dopoldne, a je smel zborovati šele popoldne. Zborovanje narodnih socialistov je najprej okrajno glavarstvo prepovedalo, dovolila ga je nato deželna vlada. Vse skupaj ni toliko vredno, kolikor stane žandarmerija in policija. — Iste dni je prišlo do spopadov med narodnimi socialisti in Heimatschutzom na eni in socialisti in komunisti na drugi strani v Gössu, Leobnu, Dunajskem Novem mestu, Welsu in Kremsu. Povsod so ranjeni. Ali je tega treba?

Reparacijska konferenca končana. Velika je zasluga Macdonalda, da se je konferenca primeroma dobro iztekla. Pisali smo že, da so Nemci odklonili francoski predlog in stavili naslednje pogoje: 1. Nemčija plača na leto le 160 milijonov zlatih mark. Plačila bo vršila 10 let. 2. Tečaj nemških obveznic se zajamči. 3. Nemška plačila ne gredo na račun reparacij po verzajski pogodbi, nego kot nemški prispevek v fond za gospodarsko obnovo Evrope. 4. Upniki podpišejo takoj pogodbo, sestavljeno na osnovi teh predlogov. Francija je politične zahteve seveda odklonila. Končno je le prišlo do sporazuma. Nemčija plača 3 milijarde zlatih mark v državnih obveznicah. Zaključni protokoli so se že podpisali.

Nezadovoljstvo v Albaniji z Italijo. Po vesteh iz Albanije se širijo tam vedno večji nemiri in neredi kot posledica naraščajoče mržnje zoper italijansko okupacijo Albanije. V vasi Babici v valonskem okrožju sta bila te dni ubita dva fašista, dobra prijatelja italijanskega profesorja Ciciano, enega najhujših zatiralcev albanske samostojnosti, Cerutti in Finenzi po imenu. V italijanskih krogih je izzval ta umor silno ogorčenje in zahtevali so, da se da Italijanom vse mogoče zadoščenje. Preiskava je bila poverjena italijanskemu častniku, kateremu je bil prideljen neki mlajši albanski častnik. Ko sta se z avtomobilom peljala proti Babici, so ju na poti napadli nacionalisti, oba ujeli in na mestu ustrelili, avtomobil pa polili z bencinom in zažgali. Tudi iz drugih krajev poročajo o sličnih dogodkih, ki kažejo, da odpor proti italijanskemu zavojevanju Albanije vedno bolj narašča.

DOMAČE NOVICE

Praznik šentvidske župnije.

Gospod je našo župnijo res blagoslovil. Pred šestimi leti smo z veseljem pozdravljali novomašnika g. Josipa Boštjančiča. Pred dvaindvajsetimi leti je pozdravljala spodnja fara tudi svojega rojaka, novomašnika Ivana Starca v svoji domači vasi. Tako lahko gremo par

PODLISTEK

Kovač Franc:

Izprehod k Vrtjancu.

(Konec.)

Zopet pridem mimo človeških bivališč. Tu stoji sredi gozda hiša z gospodarskim poslopjem, postavljeno vse iz debelih mecesnovih brunov in debelega zidu iz kamnov — pravcato ciklopsko zidovje, postavljeno za večnost. Samotno živijo tu ljudje in se s trudapolnim delom preživljajo. Vendar tu ljudje kljub napornemu delu od mladih nog do pozne starosti, od zore do mraka, čakajo nenavadno visoko starost. Tu je pred enim letom umrla ženska, stara 89 let, a celo svoje življenje ni imela nič dobrega. V koči malo višje od tu je samotaril star mož, ki je pred tremi leti umrl in dosegel starost 91 let, a je še s 85 leti hodil na lov, ne boječ se strmega pota in plezanja po skalah.

Kmalu bom doma, že se bližam Spodnjim Trpecam in pot ni več tako strma. Nedelja popoldne je in ljudje se hladijo in počivajo pred hišami. Jutri bo zopet treba prijeti za delo. Nikjer se nisem dolgo mudil, hitel sem domov. Samo pri eni hiši sem sedel na klop, da se z gospodarjem malo razgovoriva. Otroci so ravnokar prišli domov, šli so nabirat malinje in črnice.

sto let nazaj in zmeraj bomo našli krepke može iz naše župnije, ki so delali v vinogradu Gospodovem. Omenimo samo Šimna Rudmaža, ki je približno pred sto leti pel novo mašo tudi v Št. Primožu. Bliže sta nam še Hoblova dva gospoda, ki sta bila v sorodu z materjo g. novomašnika. Tako bi lahko še naprej naštevati.

To je dan, ki ga je naredil Gospod, tako je klicala cela župnija z radostnim in hvaležnim srcem, ko je pozdravljala na praznik sv. apostolov Petra in Pavla na župnijski meji svojega rojaka, novomašnika Mohorja Piceja. Dolgo se je že veselila cela župnija tega lepega dne. Po vseh vaseh so pletla dekleta vence ponoči in podnevi, a ne samo dekleta, celo stare mamice, katerim se tresejo že roke, niso hotele zaostajati. Iskrena hvala! Tako se vidi, da je vsaka nova sv. maša res praznik za vso župnijo, a ne samo praznik župnije, ampak narodni praznik v pravem pomenu besede. V nedeljo je tako mnogoštevilna množica vernikov oblegala Št. Primož, da je že dolgo nismo videli.

Novomašnika smo sprejeli po naših močeh slovesno. Ob župnijski meji pri prvih vratih ga je pozdravila požarna bramba na konjih in vodja jahalcev je pozdravil novomašnika. V lepi vezani besedi ga je nato pozdravila družica. Na Veselah, kjer so vse noči pletli vence, so napravili kar dva slavoloka. V rojstni vasi je čakala novomašnika velika množica ljudi, da bi jo blagoslovil. Preč. g. dekan Kindlman je pozdravil slavljence v imenu župnije: Srečni starši, ki imajo sina-duhovnika, srečni bratje, katerim je on sedaj več kot brat, veselijo se duhovni sobratje, ki so dobili pomočnika za svoj vinograd! Ko pa je delil novomašnik po blagoslovu svoj novomašniški blagoslov, se cerkev kar ni hotela izprazniti. Marsikaterga možakarja je bilo videti s solznim očesom, ko se je vračal iz cerkve. Da pa nismo ostali samo pri zunanjih pripravah, ampak da smo pripravili za ta veliki dan tudi naše duše, kaže to, da so ljudje vsak večer od blizu in daleč prihajali k večerni božji službi. Poslušali so domačina, ki je postal učenik Kristusov, ki jim je razlagal središče vsake vere, daritev sv. maše. Pokazal jim je, kje dosežejo oni mir, ki ga jim vošči kot novomašnik. Veliko ljudi se je odzvalo vabilu in prejeli so hrano močnih.

Lepo, krasno vreme nam je dal Bog na dan nove maše. Na pragu rojstne hiše je govoril poslovilne besede domači župnik, č. dekan Kindlman: Zapustil je dom, da bi se v dušnem pastirstvu popolnoma žrtvoval Bogu. Naporno in težavno je delo, da pa vztraja, potrebuje pomoči, ki jo dobiva v veri v Kristusa. Temu smislu sta pokrižala oče in mati svojega sina novomašnika, ko je klečal na pragu rojstne hiše, preden stopi pred gospodov oltar. Ravnotako naj bi ga vse dni spominjal križ, ki mu ga je izročila družica. S križem v roki je pristopil novomašnik k oltarju, da bi prvič daroval nekrvavo daritev Bogu v čast. Pred sv. mašo je mil. g. prošt dobrlovaški v vneti in prisrčni be-

Med pogovorom zapazim nad hišnimi vrati na steni z žico pritrjeni starinski kip angelja. Sicer ni bil kip nikako umetniška starina, temveč preprost izdelek iz baroku, kakršne vidimo v naših podružnicah na vsakem oltarju, a častiljiv zgodovinski ostanek pretekle dobe, znamenje žive vere naših prednikov.

Gospodar mi je na moje vprašanje, odkod da je prišel k hiši starinski kip, začel pripovedovati, da je bil ta kip svojčas semkaj prenešen iz nekdanje cerkve sv. Katarine na Bukovcu. To me je iznenadilo! Sem pač bral, da je bilo nekoč v naših krajih več cerkva, pet podružnic, katere so opustili, oziroma so bile podrte za časa Jožefa II., toda o cerkvi na Bukovcu pa še nisem nikdar kaj slišal. Na vprašanje, kje da je stala cerkvica, mi je rekel da se vidijo še razvaline in mi je obljubil, da me bo peljal enkrat tja. Pripovedoval mi je tudi čudovito zgodbo, ko je gorela hiša, da je vse zgorelo, samo angelj da je ostal nepoškodovan. Priporočal sem mu, naj tega hišnega varuha ne pusti tako razpasti, naj pusti napraviti v zid duplino, ali naj napravi nad njim streho, da ga obvaruje mokrote.

Poslovil sem se od zgovornega moža in hitel, da pridem do noči domov. Ravno je zvonilo Ave Marijo, ko sem šel čez Važenberško polje, ozrl sem se še enkrat na Bukovec, temnogozdnati orjak je ležal pokojno in Petričev kogel je bil zakrit v oblake.

sedi govoril o duhovniškem poslanstvu. Objasniti nam je, kaj velikega je katoliški duhovnik, kakšna moč mu je dana v njegove roke.

Nato je pristopil k stopnicam oltarja, da bi se prvič uresničila srčna želja: Stopil bom k oltarju božjemu, ki razsvetljuje mojo mladost. Asistirali so č. g. dekan, svetnik Hojnik in kaplan Jank. Med mašo je pel domači pevski zbor latinsko koralno mašo z vlogami od Griesbacherja. Mogočno so doneli koralni in pevske mu zboru vse priznanje. Ko je delil č. novomašnik novomašniški blagoslov, sta pela menjaje moški in mešani zbor slovenske nabožne pesmi. Da šentvidski pevci lepo pojejo, je znano. Kar pa se je nam vsem zdelo, da so samo lepe sanje, se je združilo v lepo harmonijo, pevci in otroci so izvrstno odpevali pri sv. maši. To je bilo na Koroškem prvič, in ravno to je iskrena želja sv. očeta, da bi bili tembolj združeni z mašnikom pri sv. daritvi.

Po sv. maši so se gostje zbrali v lepo okinčanem prostoru. Pevci, deklamacije in govori so nam kratili čas. Da pa se človek res more veseliti, za to je skrbela izborna kuharica gđca Milka Hartmanova, kateri gre vsa čast. Ne nazadnje sploh vsem iskrena zahvala, ki so pomagali, da je slovesnost tako lepo potekla.

Z blagoslovom v cerkvi smo zaključili slovesnost. Očeta žetve pa prosimo še za naprej, da nam zopet kmalu pošlje novih delavcev v svoj vinograd!

Naseljevanje rajhovcev na Koroškem. Celovški listi podajajo o tem prav zanimive podatke. Glavno zaslugo za naselitev rajhovcev ima Heimatbund, ki zastopa stališče, da mora priti zemlja ob meji v nemške roke, to se pravi, da je treba pregnati domačine Slovence z grude in naseliti Nemce. Heimatbund zna na prav zvit način pridobivati rajhovce za nakup slovenskih posestev. Interesent pride v Celovec, Heimatbund ga pobaše v avtomobil ter vozi po Celovcu, nazadnje prijadra z njim v nočni lokal — to rajhovca nič ne stane — prihodnji dan pa si ogleda, seveda z avtomobilom, novo posestvo in takoj se sklene pogodba. Običajno so rajhovci pozneje razočarani, ker niso navajeni na naš način gospodarstva in ker se skoro nikjer ne morejo uveljaviti. Celo Landbund jim je pred volitvami zapel prijazno pesem. Doslej je na Koroškem 137 rajhovskih kmetov, ki posedujejo 6604 oralov zemljišča, ki je stalo 4,842.000 S. Na slovenskem ozemlju je nad polovica priseljencev, namreč 71, ki so pokupili 3677 oralov zemljišča. Da je Heimatbund pošiljal svoje rajhovske brate predvsem v slovensko ozemlje, kaže popolnoma slovenska občina Blato, kjer je naseljenih že 7 rajhovskih — bržkone protestantskih — priseljencev. Merodajni krogi pa se ne zganejo, ko se naseljujejo med izključno katoliškim prebivalstvom rajhovski protestanti. Na ja, glavno je, da zadobi Koroška nemško obiležje.

Ali ste že preizkusili koso znamke „Zwei Rinder“ tvrdke Offner v Volšperku? Ni treba, preizkusili so jo fantje na tekmi koscev v Šmihelu. Kose „Zwei Rinder“ so dosegle dve nagradi. Kupijo se v trgovini V. Mory v Pliberku.

Bilčovs. (Dva naša velika dneva.) Kot potnik, ki omagujoč potuje skozi vročino puščave, hrepeni in se ozira po oddihu pri hladnem studencu in osvežujočem hladu sence, tako v današnjih dneh človeštvo išče in skuša najti pot skozi dušečo ozračje velikih svetovnih vprašanj. In v teh dneh, ko je svet, ko so narodi z njihovimi voditelji vred izgubili pravi cilj in stoje kot pritiklavci ob velikem vprašanju: Kako rešiti svet iz zvelikih gospodarskih in političnih stisk? V teh dneh se zbira ljudstvo pri svojih materah, da v njih objemu in iz njih besed pije in poslušaja ljubezen, ki jo pozna edinole mati. In ta ljubezen nas tudi v današnjih težkih dneh kliče nazaj k materi, nazaj k njej, ki nas je učila prva obračati pogled in srce do Njega, ki je vesoljnemu svetu in vsemirju začrtal pot, mu postavil temelj ter mu določil natančen red, po katerem se suče in vrti že tisočletja. Ljubezen materina daje današnjemu svetu vzgled prave nepristranske ljubezni, ki številno svojo družino ljubi z isto neizčrpno ljubeznijo brez razlike med posameznimi člani. Da bi zavladala taka nesebična ljubezen med narodi sveta, gotovo bi bilo s tem odvrnjeno že neizmerno gorja, ki danes tare širni svet, ki v svojem ozkosrčnem in brezbožnem mišljenju obrača svoj pogled od svojega stvarnika ter gleda in

vidi le sebe, svojo lastno korist, neoziraje se, ali s tem škoduje svojemu sočloveku, pa najsi je ta iste ali druge narodnosti. Te in enake misli smo pretresovali dne 26. junija, ko smo obhajali pri nas materinski dan. Bil je to prvi naš veliki dan. — Drugi veliki dan pa je bil praznik naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Mnogi so med nami, ki v proslavi tega za nas velikega dneva gledajo le izzivanje in žalitev ljudi, ki niso rojeni Slovenci ali pa če so, da so se izneverili našim prednikom. A kljub vsemu natančevanju in nasprotovanju nam je ta dan svet. Spominja nas davnih časov, ko se je začela širiti med našim slovanskim narodom luč prave vere, ki je še danes naša najdražja svetinja. Nehvaležnost je plačilo sveta, pravi pregovor. In nehvaležnost bi bila tudi, če bi mi pozabili na tista dva moža, ki sta, dasi ne Slovana, posvetila vse svoje življenje apostolskemu delovanju med našimi predniki. Tedaj že sta morala okušati sovraštvo in zavratnost onih, ki še danes nas Slovane črte in nas hočejo pregnati z naše zemlje. Obrekovanje, toženje in ječe sta morala radi ljubezni do našega rodu prestati, zato sta nam tem bolj sveta in spomin na njiju nam bo ostal nepozabljiv in drag. Proslavili smo njun spomin s tem, da smo na predvečer zažgali tudi pri nas po gričih kresove, topiči so pokali in rakete so švigale proti nebu v znamenje, da še živi med nami hvaležnost do naših slovanskih apostolov.

Št. Lipš pri Ženeku. V zadnjem dopisu iz Št. Lipša smo pisali, da g. nadučitelj Pörtsch nima padlega brata. To seveda ne odgovarja resnici. V dopisu sploh ni bil mišljen g. Pörtsch, ampak g. Fleiss, ki pri nas res nima nobenega padlega brata ali sorodnika ter je med vojno, ko so naši možje umirali na bojnem polju, še mamo za krilo držal, torej pozna grozote vojne iz knjig, a si upa rogoviliti proti našim vojnim spomenikom. Zato ni čudno, da postaja vedno očitnejša zahteva, da Fleiss mora izgniti, ker prej ne bo miru.

Sv. Lucija na Gori. Vse tri zvonove v naši podružnici je pobrala kruta svetovna vojna. Leta 1918 smo dobili skromen nadomestek, jeklen zvon, ki tehtal 109 kg. Ker pa stoji cerkva na gori, se zvonjenje razlega in čuje precej daleč naokoli, zato se je izrazila upravičena želja, naj se nabavita še dva nova, a bronasta zvonova kakor je bilo pred vojno. In ta želja se je sosedom in romarjem izpolnila, nova zvonova (skupna teža 383,50 kg) sta bila blagoslovljena ter izročena v bogoslužni namen v nedeljo dne 19. m. m. pri jasnem vremenu in vpričo velike radostne množice. Obred je izvršil preč. g. Janez Šnedic, lipški župnik, sedaj v začasnem pokoju in gospodar v Št. Ilju, ob asistenci domačega župnika. Spretnosti tesarskega mojstra p. d. Lipija Podjerberkom se je zahvaliti, da se je moglo glasiti milo novo zvonjenje že nekaj minut pozneje, namreč pri lepi procesiji z Najsvetejšim. Zares, veliko blage volje je med vernim ljudstvom, ki žrtvuje tudi v času stiske in nadloge, svesto si, kar svedoči napis na tukajšnjem zvonu sv. Lucije: Svete vere vedno bom glasnik, rodovom poznim k Bogu bom vodnik.

Libuče pri Pliberku. Močivnikov Joško in Železnikova Malka sta se imela dolgo rada. No, in sta si rekla, kaj bi bilo, če bi se vzela in skupno delila radost in veselje in skupaj prenašala bridkosti in težave življenja. In res je nju zadnji ponedeljek čg. dr. Zeichen poročil in njima lepo, v srce segajoče govoril. Potem se pa je razvila pri Železniku vesela svatovščina. Plesa sicer ni bilo, pa je bilo tudi tako prijetno, da je čas vse prekmalo mineval. Mnogo se je prepevalo in Trezka je priredila nekaj prav posrečenih igric, v katerih eni smo se pogosto vieli v zanko. Pa ni bilo prehudo, ker smo se kmalu izmotali in nekateri so se nalašč pustali vjeti. Bila je že polnoč, ko smo se začeli razhajati. Joško in Malka, da začneta novo življenje, drugi pa z željo v srcu, da bi mlademu paru bilo naklonjenih prav mnogo jasnih, sončnih dni!

Celovške novice. Dne 2. t. m. so našli na Koroškem 9971 podpiranih brezposelnih. Število je padlo samo za 47 oseb. — Da je Heimatbund važen urad, ki ga ne upošteva samo deželna vlada, ampak tudi škofstvo, nam povedo „Freie Stimmen“. Škofijstvo je namreč 26. septembra 1931 poslalo pismo Heimatbundu radi šentlipške spominske plošče. Bržkone je Heimatbund k plošči precej prispeval, ker bi

se drugače ne mogli tolmačiti, zakaj se za ploščo toliko zanima. Pripomnimo naj še, da je bil koroški škof v širšem odboru zloglasnega Heimatdiensta, predhodnika Heimatbunda. — Na predvečer slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda smo opazovali slovenski del Koroške in ugotovili množico kresov. Kresovi so nam pričali, da narod časti one, ki oznanjajo katoliško vero v domačem jeziku. Nismo pa videli kresov v krajih, kjer peša vera, ker se oznanja v jeziku, ki je domačinom nerazumljiv. To naj si zapišejo merodajne osebe za uho. — Na javno dražbo pride dne 8. avgusta pri okrajnem sodišču v Celovcu Matjakovo posestvo z mlinom pri Kotnari vasi (1862—1242 S); dne 9. avgusta pri okrajnem sodišču v Beljaku posestvo v Zgornjem Dobju, vložna št. 100 (10.305—5152 S). — Za regulacijo Drave morajo letos prispevati: Loga vas 721, Dobrla vas 1920, Bistrica v Rožu 649, Borovlje 656, Galicija 576, Grabštanj 1638, Št. Jakob v Rožu 1530, Škocijan 731, Kotnara vas 773, Ledince 689, Lipa 280, Bilčovs 519, Šmarjeta v Rožu 502, Marija na Zili 846, Žihpolje 687, Medgorje 515, Zgornja Vesca 241, Rožek 381, Rikarja vas 1056, Tinje 524, Medborovnica 257, Beljak 1458, Velikovec 525, Važenberg 2081, Svetna vas 417, in Vernberg 972 S. Skupni stroški znašajo 375.000 S. — V Medgorjah se vršijo dne 28. avgusta ponovne občinske volitve. Volitve so bile razpisane 5. julija 1932. — Na Dobravi pri Borovljah so 8. t. m. našli raznašalca kruha Laknerja s prestreljeno glavo mrtvega. Trdi se, da je samomor izključen. — Sodnijsko poravnava ja napovedel trgovec Tomaž Weiss v Podravljah.

ŽENSKI VESTNIK

O prehranjevanju dojenčkov.

Najugodnejša in najboljša hrana za dojenčke je materino mleko. V materinem mleku so vse snovi, ki so potrebne za razvoj otroka. Razen tega vsebuje materino mleko snovi, potom katerih postane otrok odporen proti nalezljivim boleznim. Mati ne more hraniti svojega otroka v slučaju, da boleha sama na kakšni infekcijski bolezni, kakor na primer na tuberkulozi. V slučaju, da mati nima dovolj mleka, je treba otroka hraniti na umeten način.

Mati, ki sama doji svoje dete, mora skrbno negovati prsa. Že v času nosnosti je to velike važnosti. Treba jih je dnevno umivati z vodo in z dobrim milom, ki ne razjeda kože. Dva do trikrat tedensko je treba prsa umiti z razredčeno alkoholno raztopino. Občutljive in razpokane bradavice je treba mazati z borovim vazelinom. Obleka bodi lahka in gladka, da ne drgne prsi. Pred in po dojenju je treba prsi dobro umiti in posušiti.

Dete naj pije dnevno pet- do šestkrat, to je vsake 3 do 4 ure. Ponoči naj otrok ne dobiva hrane, ker je potreben počitek materi in otroku. Nočno hranjenje otroka škoduje materi in otroku. V prvem tednu življenja popije otrok 250 g mleka dnevno. Imamo deco, ki uspeva dobro tudi z manjšo količino, in deco, ki ji nikoli ni dovolj. Preveč hrane otroku škoduje in povzroča razne bolezni. Dojenje lahko traja 15 do 20 minut. Ta čas zadošča, da lahko dobi otrok dovoljno količino hrane. Deca, ki hitro sesa, izpušča pri dihanju prsa in na ta način požira večje količine zraka. To je vzrok, da izbljuje otrok takoj po sesanju vso količino hrane.

Pri sesanju je treba držati otroka na krilu in ga podpirati z roko. Otrokov nos mora biti vedno čist, da lahko svobodno diše. Po dojenju je najboljšo položiti otroka v posteljo in ne zibati ga ali nositi na rokah.

Nekatere žene nimajo dovolj mleka in so primorane hraniti otroka na umetni način. Materino mleko lahko nadomestimo z dobrim kravjim mlekom, ki ga je treba dobro prekuhati in razredčiti, ker samo ni dobro za otrokov želodec. V prvih dnevih dajemo otroku eno tretjino mleka in dve tretjini vode. Mleko sladimo s polovico komada kockastega sladkorja. Čim bolj otrok raste, tem manj se doliva mleku vode. Tako dajemo v drugem mesecu otrokovega življenja enako mleka in vode. V petem mesecu dajemo samo mleko. Mleko je treba kuhati 10 minut, da so uničene vse klice.

Hrano dajemo otroku v posebnih steklenicah, ki morajo biti take, da jih lahko dobro očistimo. Najboljše so one, ki imajo lestvico z o-

Ich bin Mami's Liebling.

und bin Mami's Liebling. Sprechen kann ich noch nicht - dazu bin ich noch zu klein. Aber jeden Tag freue ich mich, wenn Mami mich in mein frischduftendes persilgewaschenes Bettchen legt. Auch meine Hemdchen, Höschen, Söckchen wäscht Mami immer mit Persil. Sie weiß es ganz genau, wie wohl mir dabei ist! Ja -

Wo die Eltern nicht aufpassen, muß Persil im Kröpfchen sein!

značbo gramov. Steklenico mora vedno držati mati, nikdar otrok. Sesalo mora biti iz čistega gumija, brez vsakih steklenih priveskov. Po vsaki uporabi ga je treba dobro oprati in posušiti.

Ko je dete staro tri mesece, mu dajemo med dvema obrokom eno do dve žlici sadnega soka, ker ta vsebuje vitamine, ki so potrebni za dober razvoj otroka. Sok je lahko iz jabolk, pomaranč, limone ali grozdja. V tretjem in četrtem mesecu lahko dajemo otroku tudi drugo hrano, kakor razne kaše, zdroba, riža in slično. Od zelenjave dajemo otroku lahko špinačo, repo in kolerabo, toda vse mora biti dobro zmečkano. Ko dovrši otrok prvo leto, mu damo lahko mozeg, jetreno kašo in vse vrste mesa, ki pa mora biti dobro razsekano. Ravno tako mu lahko dajemo jajca in drugo hrano. Poleti je treba obračati največjo pozornost na izpreminjanje hrane in odstavljanje od prsi, ker je letno vreme najopasnejše za različna obolenja čreves.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadjarstvo.

Pri pogledu na sadna drevesa, ki kinčajo naše vasi in domove, je nam nudil letošnji maj veliko užitka. Dolga zima brez toplih dni ob koncu zime ni dala popju prilike, da bi se razvijala.

Sadna drevesa so se radi tega pozno razcvela, ko je že dihala pomlad. Češnje je sicer še zajela enkrat slana v cvetu, ali mraz ni bil prehud in poleg tega je zajela megla naše doline v svoje okrilje, da solnce ni moglo poslati svojih vročih in morilnih žarkov na ozeblo cvetje. Par dni za češnjami, v manjšem presledku kot običajno, so vzvele zgodaj cvetoče vrste hrušk in češpelj in takoj za njimi jablane. Hruške sicer samo v zavetni legi in dobri zemlji, ker so dale lani neverjetno množino sadu, jablane pa po vrsti prva do zadnje.

In kako veselo so cvetele jablane in trajno, čeravno je večkrat pihljaj jug, ki se ga sicer

naši sadjarji do časa, ko je sadno drevje v cvetu, tako boje.

Da je letos cvetela jablana tako živo, da smo opazili le malo cvetja vmes, ki bi se samo napol razcvetelo in v tem stanju ostalo, oziroma se posušilo, se imamo zahvaliti ravno dolgotrajni zimi s stanovitim mrazom.

Iz cvetoderovih jajčec, ki jih je ta hrošč zalegel v cvetno popje, se ličinke dolgo niso mogle razviti in tudi ne razjesti plodnice cvetja. Sledila je topla pomlad, cvetno popje se je hitro razvilo, se odprlo in ličinka je padla iz cvetu na tla.

Ako ne nastopi dolgotrajna suša, ako nam prizanese toča, smemo upati na dobro sadno letino.

Večina jabolčnih vrst, ki so razširjene med nami, so tržno blago. Radi tega je treba zasledovati pojav škodljivcev in bolezni, da nam bodo drevesa obrodila čimveč tržnega blaga, blaga, ki ga bomo lahko prodali in izkupili nekaj cvenka, ki ga tako nujno potrebujemo. Prodaja bo tem lažja, ker misli vlada na to, da popolnoma prepove uvoz sadja, ki ga sami dosti pridelamo doma.

Naši očetje so ustvarili lepe sadonosnike. Imeli so tedaj pred očmi predvsem potrebo v domačem gospodinjstvu. Sedanja moška mladina pa naj posveča vso skrb temu, da bo tudi sadu za trg, ki bo tudi odgovaljal tržnim zahtevam. Treba je sadno drevje čistiti in brizgati s primernimi sredstvi. Najprimernejši čas za ta opravila je sicer doba od pozne jeseni do zgodnje pomladi, ali nekaj se da opraviti tudi v dobi vegetacije. Naši mladinci še žal primanjkujejo najvažnejši pojmi o sadjarstvu. Potrebni bi nam bili sadjarski tečaji, kjer se teoretično in posebno tudi praktično pokažejo v sadovnjaku različni škodljivci in bolezni in njih zatiranje. Naj bi se vendar že enkrat, vsaj sedaj, ko nam je vsak groš dobro došel, vzbudilo zanimanje za opravila v sadovnjakih, da bomo pridelali več in boljšega sadja, ki ga bomo potem tudi lahko prodali. Nujno potrebni so tudi tečaji za sortiranje in zapakovanje sadja. Naj dajo naši sadjarji pri kmetijskih podružnicah pobudo za prireditvev teh tečajev v jesenskem času, ker tudi najboljše sadje doseže kupca samo tedaj, če je bilo pravilno zapakovano.

(Konec sledi.)

Dodatni proračun je bil predložen državnemu zboru. Izsilile so ga nekoliko vedno slabše gospodarske in socialne razmere, na drugi strani pa velesile, ki hočejo imeti svoj denar kolikortoliko varno naložen. Vsak upnik pač stavi dolžniku svoje pogoje, ki jih mora izpolniti, ali pa ne dobi denarja. In če je denar nujno potreben, se je treba pač ukloniti. Tukaj ne pomaga nobena žavba. Po dodatnem proračunu je treba kriti 72 milijonov za brezposelno skrbstvo, 6 milijonov za luksuzno cesto na Veliki Klek, 11 milijonov za razne potrebe, 5 milijonov za Kreditni zavod, 6 milijonov za investicije pri pošti in 37 milijonov lanskoletnega primanjkljaja. To so izdatki, ki v rednem proračunu niso bili predvideni. Nasprotno pa stojijo zmanjšani dohodki; v prvi polovici letošnjega leta so bili davčni dohodki za 37 milijonov nižji in bodo narasli do konca leta na 80 milijonov S. Dalje je računati s tem, da bodo prispevki za socialno zavarovanje za 9 milijonov nižji, 5 milijonov izgubi država, ker Narodna banka ne sme izplačati dividend, 26 milijonov primanjkljaja bo napravila poštna uprava, 3 milijonov gozdna uprava in 2 milijona smodniška monopolna uprava. Z dodatnim proračunu je treba tedaj kriti 137 milijonov več izdatkov in 125 milijonov manj dohodkov, ki so sicer bili predvideni, pa jih ne bo, skupaj tedaj 262 milijonov S. Dodatni proračun predlaga varčevanje in zvišanje davkov: 70 milijonov naj bi se prihranilo v upravi, 100 milijonov bo vsled novega posojila prostih in poštna uprava naj prihrani 10 do 20 milijonov S. Tako bi ostalo še nekako 80 milijonov S primanjkljaja. Ta naj se krije s povišanjem davkov. Davek na blagovni promet se zviša za 100 odstotkov in ves dohodek tega davka ostane zvezi ter se ne bo razdelil na dežele in občine. Zato pa se dežele nekoliko razbremenijo pri zasilnih podporah. V to svrhu se namerava ustanoviti nov urad — katerih imamo

že itak preveč — v katerem bodo zastopniki delavskih in kmečkih zbornic. Zvišani davek na blagovni promet naj bi dal davek na milijonov S, 4,5 milijona naj bi dal davek na najemnino, 4 milijone davek na špirit, 5 milijonov zvišana poštnina in 12,5 milijona zvišana carina na kolonijalno blago. — S tem se podraži najemnina, špirit, poštnina in kolonijalno blago, ki za podeželsko prebivalstvo ne pride preveč v poštev. Vendar bo s tem kupna sila naroda padla in država bržkone ne bo prišla na svoj račun. Naj bi se raje štedilo pri sekcijskih šefih in dvornih svetnikih!

Avstrijski fidejkomisi. Javna tajnost je, da so fidejkomisi v Avstriji na kraju svojih moči. Fidejkomisi so skupne posesti plemiških rodbin, ki jih ščitijo posebni zakoni. Prodati se ne sme ničesar. Saj je znano, da je šla Rosenbergova opekarna v Grabštanju — ki pa je njegova zasebna last — v konkurz. Fidejkomisi ne morejo obdelovati svojih obsežnih posestev, ne morejo jih niti nadzirati. Nastavljene imajo na svojih pristavah gozdarje ali upravitelje, ki seveda skrbijo predvsem zase. V času materializma je to čisto umljivo. Ko imamo v Avstriji toliko brezposelnih, ki jih morajo podpirati država, dežele, občine, delodajalci in tudi delojemalci, je hvale vredno, da postaja zahteva po razlastitvi fidejkomisov vedno močnejša. Država naj bi fidejkomise razlastila, oziroma dala primerno odškodnino za odvzeto zemljo. Brezposelnim družinskim očetom bi se odkazala zemlja in ti bi jo morali sami kultivirati — v Ameriki je postopek isti — po par letih pa bi morali pričeti odplačevati zemljo. Življenje bi bilo, in kdor hoče v sedanjih časih zahtevati kaj več, temu pač ni pomoči. V Avstriji je 16 fidejkomisov, ki imajo v svoji posesti 282.000 hektarjev zemlje, to je 3,7 odstotka vse površine naše države. Na Koroškem je 25 ločenih posestev, ki pripadajo fidejkomisom, ki obsegajo 33.675 ha zemlje. Od tega je 46.768 ha polja, 16.754 ha travnikov, 968 ha vrtov, 191 ha vinogradov, 6621 ha pašnikov, 5607 ha planin, 188.879 ha gozdov, 6614 ha jezer, močvirij itd. in 9607 ha neproduktivnih. Dve tretjini je tedaj gozdov in samo ena tretjina polj in travnikov. Za naselitev pa prideta v poštev skoro izključno njiva ali travnik. Teh je največ na Nižji Avstrijskem in na Gradiščanskem. Najprej bi prišli seveda ti dve deželi za naselitev v poštev, pa tudi v drugih deželah bi bilo še nekaj prostora za one, ki se hočejo povrniti k ruši.

Jesenska razstava ljubljanskega velesejma. Velesejmski kmetijski odbor je sklenil, da priredi letošnjo jesen od 3. do 12. septembra obsežno kmetijsko razstavo, ki bo obsegala razne kmetijske panoge, predvsem vinarstvo, mlekarkstvo in sirarstvo, čebelarstvo in zelenjadarstvo. V okvirju jesenskih razstavnih prireditev bo tudi umetnostna razstava „Žena v slovenski umetnosti“. V poštev pride zlasti ženski pokret. Predvidene so za razstavljalce tri denarne prve nagrade.

Tržne cene. Velikovec: konji 300—600 S; biki 0.70—0.90, pitani voli 1.30—1.40, vprežni voli 1.00—1.20, junci 0.90—1.00, molzne krave 0.80—1.00, pitane krave 0.60—0.80, telice 0.90—1.00, teleta 1.10—1.30, plemenski prasiči 2.30—2.50, ovce 0.70—0.80, koze 0.30—0.40 za kg žive teže. Jajce 10—12 g, sirovo maslo 3.60—4.40 S; pšenica 33, rž 32, oves 24, proso 26, konoplje 60, ječmen 26, ajda 24, letošnji krompir 30 g. — Celovec. Živina: voli 0.80—1.10, plemenske krave 0.90—1.20, krave za klanje 0.60—0.80, telice 0.80—1.00, pitani prasiči 1.80, plemenski 2.50—2.80 S za kg žive teže. Žito: pšenica 37—38, rž 34—36, ječmen 24—26, oves 25—27, ajda 27—29, koruza 18—24 g; sladko seno 12—14, kisle 7, slama 8—10 g; grah 0.80—1.20 S, leča isto, fižol 60, krompir letošnji 30 g.

Mizarstvo v spodnjem delu Koroške se priporoča za dobavo **posteljnih mrež** (Drahtbetteinsätze). Cena 90×190 cm S 15.—. Pri naročilih je navesti notranjo dolžino in širino postelje. Naročila je poslati na upravo lista.

RAZNE VESTI

Po svetu. Jugoslavija: V Gornji Tuzli in okolici je divjala 4. t. m. strahovita nevihta, ki je uničila vso letino in vse sadje. Po silovitem nalivu je pričela padati ko lešniki in orehi debela toča, katero so morali prebivalci z lopatami odstraniti s cest in dvorišč. Reka Jala je prestopila bregove in poplavila nižje dele mesta. Vsa okolica Tuzle je docela uničena, tako da kmetje niti semena za prihodnje leto ne bodo pridelali. — Dne 5. t. m. je v Središču vpepelil ogenj 9 objektov osmim posestnikom. Zgoraj je tudi osemletni pastir. — Češkoslovaška: V noči od 2. na 3. t. m. sta v bližini postaje Benešev trčila skupaj dva vlaka. Udarec je bil tako silovit, da so se nekateri vagoni razbili, drugi pa prevrnili. Po strašni zmedi so izvlekli iz ruševin vagonov 9 mrtvih, 15 nevarno in 30 lažje ranjenih potnikov. Nesreča se je zgodila radi silne nevihte, ki je nenadoma pokvarila vse signalne naprave. — V Pragi se je vršil pretekli teden IX. vseslovanski sokolski zlet. Dne 3. t. m. je na prostem telovadilo 16.000 žensk in 15.000 moških, gledalcev je bilo 180.000. Iz Jugoslavije je bilo 500 ženskih in 500 moških telovadcev, iz Lužic 27, iz Severne Amerike 4000. Zleta se je udeležila tudi jugoslovanska vojska, ki so jo pozdravili zastopniki čsl. vojske, legijonarjev, uradov in prebivalstvo. — Francija: V Franciji presega zlata zaloga Narodne banke obtok bankovcev. To se pravi, da ima Francija več zlata v svojih zakladnicah kakor je v obtoku bankovcev. — Francoska podmornica „Prométhée“ se je 7. t. m. severovzhodno od Cherbourga potopila. Na krovu je bilo tudi več strokovnjakov francoskih tvornic Schneider-Creuzot. Domneva se, da je prišlo do katastrofe zaradi eksplozije materije ali pa mogoče zaradi tega, ker je eksplodirala granata v cevi topa. Rešilna dela bodo zelo težavna, ker leži podpornica 55 metrov pod morsko gladino. Na krovu je bilo 70 oseb, med temi 49 mož posadke. Rešenih je bilo le 7 oseb. Podmornica je bila na poizkušni vožnji. — Ostale države: Kakor pred tremi leti, tako so letos zopet napadle velikanske jate kobilic otok Sardinijo. Močan veter jih je prinesel iz Maroka in Tunisa, tako da so preletele vso dolgo pot iz Afrike do Sardinije v enem samem poletu. Nevarni škodljivci so napravili doslej na žitu in sadju ogromno škodo. Najbolj prizadeti so predeli med krajema Oretano in Macomer. Oblasti so že predpisale visoke nagrade za uničevanje teh škodljivcev. — Vulkan v Andih, ki so povzročili letos že ogromno škodo, so pričeli zopet bruhati lavo in pepel. Viharji, ki divjajo v ognjeniškem ozemlju, raznašajo dim in pepel daleč po pokrajinah Čila in Argentine. Pepel pokriva polja, mesta in vasi, da je ponekod popolnoma temno. Mesti Valparaiso in Santiago de Chile sta zaviti v ogromne oblake dima. Iz mesta Perumo je zbežalo vse prebivalstvo. V Mendosi v zahodni Argentini se je pridružil katastrofi še potres, ki je že od zadnjic težko prizadeto mesto še bolj opustošil. Več hiš se je podrlo, nekaj prebivalcev je bilo ubitih, še več pa ranjenih. —

Solata in zdravje. Ni je tako hladilne in prijetne jedi v soparnih poletnih dnevih, kakor je dobro pripravljena solata. Mnogi so se že sami prepričali, da v poletni vročini nimajo nič kaj dobrega teka, ki pa se takoj zboljša, če si privoščijo malo solate. Važna je nadalje solata, če je zabeljena s svežim oljem, zato ker z njo zavživamo olje, ki je najlažje prebavljiva maščoba. Tretja korist, ki jo imamo od solate je pa ta, da dobivamo z njo v telo naravne železne soli, ki zelo močno vplivajo na sestavo naše krvi. Solato vživamo v splošnem vedno sirovo in dobivamo zato z njo redno v svoje telo važne vitamine. Pri mnogih kožnih boleznih predpišejo zdravniki bolnikom solato. Posebna vrsta solate pa je prav dobro zdravilo proti strašnemu skorbutu. Končno nismo pozabiti, da je najboljša, če pripravljamo solato z vinskim kisom, ki nekako zrahlja staniče solate. Za slabotne želodce je pa namesto kisa mnogo bolj primeren sok od citrona. Olje pa lahko nadomestimo s kislim mlekom ali smetano. Tudi malo soli ne škoduje; poper in druge začimbe pa so nepotrebne.